

Roger Hobbs
De verdwijntruc

2016
Uitgeverij XL
Zoetermeer

Proloog

De Zuid-Chinese Zee

Een paar uur voor de dageraad op de ochtend van zijn laatste overval liet Sabo Park zich op zijn buik zakken naast het geweer op de boeg van zijn vissersboot, schoof naar voren in een gerieflijke schiethouding en opende het lenskapje van zijn nachtzichtkijker. Nadat hij snel twee keer de scherpstelling had gecontroleerd, pakte hij twee witte oordopjes, deed ze in en drukte op zijn iPod op *play*. Het enige liedje op de lijst was Nina Simones ‘Sinnerman’. Tien minuten en twintig seconden lang.

Als het was afgelopen, ging Sabo zo veel mogelijk mensen naar de andere wereld helpen.

Waar ging het om? In de Zuid-Chinese Zee zijn meer smokkelaars actief dan waar ook ter wereld. De zee verbindt havens in China, de Filippijnen, Maleisië, Taiwan en Vietnam. Er gaat meer vracht door die plas dan waar dan ook in de regio. Het meeste ervan is uiteraard legaal, maar niet alles. Ieder illegaal product dat het verkopen waard is, komt hier voorbij. Mensenhandelaren uit Cambodja laden oude containers vol kinderen, werpen ze een paar blikjes energiedrank en een emmer voor de uitwerpselen toe, en verschepen ze dan op grote schaal om ze als slaven in China te ver-

kopen. In Vietnam laten kartels vloten uitvaren die zo zwaar met dope uit de Gouden Driehoek zijn geladen dat ze amper blijven drijven. Dagelijks vertrekken er speedboten vol namaakluxeartikelen uit Hongkong en vissersboten geladen met verboden walvisvlees varen noordwaarts voor de hongerige Japanners. Uit Thailand komt er speed, uit Rusland komen er wapens, uit Noord-Korea komt er vals geld en uit Sjanghai komen er clandestiene kopieën. Of we het nu leuk vinden of niet, de Zuid-Chinese Zee is in de wereld het epicentrum van illegale scheepvaart.

En waar je illegale scheepvaart hebt, daar heb je piraten.

De meeste mensen die aan piraten denken, hebben geen vent als Sabo Park voor ogen. Moderne piraten worden geacht Somalische knapen te zijn met АК's, opgefokt door de qat, geen uitgemergelde Koreanen die snel zeeziek worden. Sabo leek eerder een mode-model dan een geharde crimineel. Hij was 1 meter 98, droeg een windjack van Hugo Boss, een blauw Eton-streepjeshemd, strakke jeans en designlaarzen van twaalfhonderd dollar die nooit modder hadden gezien. Hij had een Rolex Daytona en een iPod met een laagje 14-karaats goud. Alleen het dikke katoenen skimasker en de latex handschoenen maakten duidelijk wat hij eigenlijk wilde.

Sabo Park was een roofovervaller.

Maar vannacht was hij niet zomaar iets aan het stelen. Hij was uit op iets zo kleins dat het in de palm van zijn hand paste en zo kostbaar dat je er een hele container met heroïne uit de Gouden Driehoek mee kon kopen. In de loop der jaren hadden duizenden mannen zoals hij voor deze dingen gevochten en het leven gelaten, want Sabo's doel was, op basis van het gewicht, een van de kostbaarste stoffen ter wereld.

Vannacht zou Sabo een blauwe saffier gaan stelen. U moet weten dat meer dan de helft van de blauwe saffieren ter wereld op een gegeven moment wordt gesmokkeld, want de beste komen uit een landje dat Birma heet. Om precies te zijn komen ze uit de stad Mogok in de regio Mandalay. Het probleem is dat Birma geen land meer is. De natie noemt zichzelf tegenwoordig Myanmar, want gedurende enkele tientallen jaren werd het geleid door een militair bewind dat heel het land kapotmaakte. De nationale bazen stuurden natuurlijk nog steeds mensen de mijnen in voor saffieren, maar iedere edelsteen die ze tevoorschijn haalden moest eigenlijk regelrecht naar een door de staat aangewezen juwelenhandelaar, die er een marge van een paar duizend procent op deed en de winst naar het regime doorsluisde. Voor sommige mensen was die marge gewoon niet genoeg. Ook nu Myanmar piepkleine stapjes richting democratie zet, bestaat de marge nog. Dus heb je smokkelaars. Een

heleboel smokkelaars. Het ergste is dat de onafhankelijke drugslegers, die het in het Noorden voor het zeggen hebben, zich er uiteindelijk mee zijn gaan bemoeien, om extra inkomsten te hebben naast de drugsgelden waarmee ze hun eeuwige burgeroorlog betalen. Het is vaste prik dat er jaar in jaar uit voor meer dan een miljard dollar aan illegale edelstenen het land uit gaat.

Je hebt twee grote smokkelroutes – een goedkope en een goede. De eerste is voor slechte stenen; die gaan via de lange route. Om te beginnen moet een delver de steen stiekem langs zijn door de militairen aangewezen opzichter zien te krijgen. Dat kan flink lastig zijn. De delvers zijn dikwijls kinderen, soms pas zeven jaar, die dagen van achttien uur maken in verschroeiende hitte of ijzige kou; ze zeven dan met hun blote handen grind en goor water, op zoek naar kleurige steentjes die meer waard zijn dan hun complete dorp. Hebben ze er eentje gevonden, dan moeten ze het verstoppen, anders wordt het afgepakt. Je zou denken dat er volop manieren zijn om een steen te verstoppen, maar dat is niet zo, en de opzichters kennen ze bijna allemaal. Er is slechts één methode die echt werkt. De delver moet voor iemand het merkt dat modderige steenbrokje oppakken, het in zijn mond stoppen en het hele verdorde geval doorslikken. Geen makkie. Een saffier heeft op de schaal van Mohs een hardheid van 9, net

iets zachter dan een diamant. Als het steentje een scherpe rand van ook maar een millimeter lang heeft, kan het net zo gevaarlijk zijn als een scheermes inslikken. En het joch kan het later ook niet zomaar uitspugen. Geen sprake van. Het steentje moet heel de weg afleggen. Keel, maag, darmen, colon. Als het er ten slotte uit komt, moet de delver het steentje uit zijn eigen bebloede drollen halen, afspoelen en naar de markt brengen.

Daar bekijkt een dikke Chinese vent met een juweliersloep het steentje en geeft het joch wat geld. Hij krijgt niet veel omdat hij in feite een slaaf is, maar ook een beetje geld is voor een delver een hele som. Wanneer de Chinese makelaar een stel stenen heeft verzameld, verkoopt hij ze aan een Thaise drugsdealer in ruil voor heroïne. In Myanmar heb je meer aan heroïne dan aan geld. De heroïnehandelaar laadt de stenen dan in zijn auto en rijdt naar Tachileik, een dorpje nabij de grens met zowel Thailand als Laos. Bij aankomst ruilt hij de saffieren voor nieuwe heroïne bij een grenskoerier. Deze verstopt de saffieren vervolgens in zakken rijst en smokkelt ze op een fiets of een auto met een grote laadbak de rivier over, Thailand in. Doodeenvoudig. In Mae Sai slijt men de edelstenen aan legale juweliers met het verhaal dat ze uit mijnen in Thailand of Laos afkomstig zijn. Omdat de saffieren van geringe kwaliteit zijn, is de leugen geloofwaardig. De handelaren

vermengen de illegale stenen met legale exemplaren en verkopen ze op grote schaal aan handelaren overal ter wereld. De rest spreekt voor zich. En dan weer van voren af aan.

Maar deze route is voor het kleine werk. Niet lucratief. De serieuze spelers zijn niet geïnteresseerd in steentjes van één karaat die kleurloos zijn en melkachtig in het midden. Het grote geld is afkomstig van smokkel in grote saffieren van wereldklasse – tien karaat of meer, zonder gebreken, doorzichtig in het midden, helder van kleur, volmaakt van tint. Het verhaal begint eender: delver, Chinese vent, heroïne. Maar vervolgens nemen de serieuze smokkelbendes het over. In plaats van dat ze naar een grensplaats als Mae Sai of Mae Hong Son gaan, kopen ze de stenen voor een schijntje op in Mandalay, verstoppen ze in hun benzinetanks of ergens anders in hun auto's en rijden een paar honderd kilometer naar de havenstad Rangoon. Als de lading groot genoeg is, doen ze verdraaid weinig moeite het subtiel aan te pakken. Ze vervoeren de saffieren eenvoudig per gepantserd konvooi, met een stel bewapende bewakers, en schieten op iedereen die erom vraagt. Zijn de stenen eenmaal in Rangoon, dan worden ze op een vissersbootje geladen of op een ander onopvallend schip dat ze naar de internationale wateren brengt. Dit is uiteraard het gevaarlijkste onderdeel. De smokkelaars moeten niet alleen langs de Birmaanse kust-

wacht, die zich niet zomaar laat omkopen, maar moeten ook meer dan duizend kilometer om het puntje van Maleisië heen varen, door de piratenrijke wateren van Thailand en Vietnam, naar de door de moesson geteisterde Zuid-Chinese Zee. Wanneer ze tenminste Hongkong weten te bereiken – de stad waar alles te koop is. Het is een riskante reis, maar als het schip daar veilig arriveert, kan ook maar een handjevol van deze stenen op de internationale juwelenmarkt een aanzienlijk vermogen opleveren. En wanneer je een liefhebber van edelstenen bent, moet je hier wezen.

In Hongkong zijn er meer juwelierszaken per vierkante kilometer dan waar ook ter wereld. Hierbij vergeleken zijn New York en Antwerpen een lachertje. Kowloon is het paradijs van de verleidelijke stenen. De winsten zijn pervers. De winkels hebben er saffieren die zo blauw zijn als de Stille Oceaan en zo helder als een glasscherf. Ze hebben onbewerkte robijnen ter grootte van een testikel die net zo stralen als de Avondster. Je kunt een horloge kopen dat met diamanten is overdekt of een mobieltje met een laagje platina, mocht je dat willen. Het draait bij edelstenen allemaal om het slijpsel, de helderheid, de kleur en hoeveel karaat te zijn. Als je vijf minuten door Canton Road in Hongkong loopt, zie je alle combinaties van deze kenmerken in de etalages uitgestald. Met één geslaagde smokkeltrip kan een investering van twintigduizend dollar

je een miljoen dollar opleveren. Elke saffier kan wel vijftienduizend dollar per karaat opbrengen, vijftig karaat per steen. Reken maar uit, het grote geld.

En voor Sabo Park draaide alles om het grote geld. Hij tuurde de verte af door zijn nachtkijker, die de kalme oceaan met een bleekgroene gloed verlichtte. Over nog geen tien minuten zou een met saffieren geladen smokkelaarsjacht aan komen varen en hij zou er zijn om het te overweldigen. De boot was nog niet in zicht, maar Sabo wist waar die was. De lichtjes ervan schenen net boven de horizon, zoals een auto in de mist over een heuveltop komt. Sabo tikte op de maat van de muziek met zijn vinger op de trekkerbeugel.

Nog acht minuten.

Sabo stak zijn linkerhand omhoog om het aan zijn team te melden. Geen piraat in de geschiedenis van het vak heeft ooit alleen geopereerd, en daarop vormde hij geen uitzondering. Een dergelijke overval vroeg om nog twee mensen, plus een derde die zich niet op de boot bevond. Die persoon was het brein – de vrouw met het plan. Zij had alles uitgezocht en hun verteld waar ze moesten wezen en wanneer. Het brein doet de klus zelden zelf. Dat van hem zat driehonderd kilometer verderop bij haar satelliettelefoon in een limousine te wachten. Ze zou een dubbel aandeel krijgen.

De man achter het plexiglas op het brugdek was Captain. Hij was de roerganger, bij gebrek aan een beter

woord. Zijn taak was regelen hoe ze weg zouden komen. Captain was ook zijn enige naam. Iedereen noemde hem zo. Hij was een stevige, oudere heer, afkomstig uit Oost-Rusland, met een gezicht als een verschrompelde pruim. Terwijl Sabo heel de tocht misselijk was geweest, zat Captain de zee in het bloed. Hij was een van de beste illegale zeelieden ter wereld. Hij was begonnen met het vervoeren van vluchtelingen van Sjanghai naar Jindo in de jaren tachtig, maar toen die route opdroogde was hij het in Maleisië met heroïne gaan proberen. Bangkok-Singapore in achttien uur – de moeilijkste smokkelroute in Azië. Tien jaar lang voer hij met speedboten vol van het spul, tot hij door een politieactie hogerop zonder geld kwam te zitten. Hij was een geduldige en vriendelijke man. Een leven in de misdaad hoorde niet bij hem. Hij liet nooit iemand achter, zelfs als hij een lading zou mislopen. Hij zag zichzelf als een slachtoffer van armoede en van de omstandigheden, en had daarin waarschijnlijk gelijk. Je hebt geen oude piraten, alleen oude mannen.

Beneden in het ruim bevond zich de *point man*, verantwoordelijk voor het eigenlijke overstappen van schip op schip. Ze noemden hem Jim Holmes, en hij was een Nieuw-Zeelander die niet naar huis kon omdat hem wegens bankovervallen vijftientwintig jaar cel wachtte. Hij had de gelaatskleur van een katoenbol en